

Зміст

Вступ	5
Девід Гокні: Бачити природу	10
Джон Констебль: Бачити хмари	19
Фріда Кало: Бачити крізь біль	28
Василь Кандинський: Бачення музики	37
Яйюї Кусама: Бачення як терапія	45
Жан-Мішель Баскія: Бачити по-справжньому	54
Рембрандт: Бачити себе	65
Христо і Жанна-Клод: дивовижне бачення	72
Кара Вокер: Бачення невизначеності	81
Фра Анджеліко: Бачення альтернативної реальності	89
Ел Анатсуї: Бачити розумом	98
Едвард Гоппер: Перегляд ізоляції	108
Артемізія Джентілескі: бачити драматично	117
Агнес Мартін: бачити почуття	124

Девід Гокні: Бачити природу

Більшість людей мало дивляться.
Дивитися — це важка робота.
Ви завжди бачите більше.
Це мене захоплює. Краса є в усьому,
навіть у мішку зі сміттям.
Але щоб її побачити,
справді треба дивитися.

Середина січня 2012 року. Девід Гокні стоїть у центральній галереї Королівської академії мистецтв у Лондоні. Йому сімдесят чотири роки, на ньому сірий костюм вільного крою поверх кремової сорочки-поло, до якої він додав недбало зав'язану краватку. Якби він був комівояжером, ви б, швидше за все, не відкрили б йому дверей, але він — відомий сучасний художник, і тому його тепло приймають усюди, куди б він не прийшов.

Він дивиться на дальню стіну, на якій висить його картина завбільшки з білборд *The Arrival of Spring in Woldgate, East Yorkshire* («Настання весни у Волдгейті, Східний Йоркшир», 2011). Він повертається до мене й усміхається. «Непогана спроба, еге ж», — повільно каже він із характерною кривою посмішкою. Художник, який народився в Бредфорді, не напрошується на компліменти

ПОГЛЯНЬ, ЩО ТИ ПРОПУСТИВ

Скульптор Марк Гарві зі своїм маленьким сином Томом.

А в супровідному тексті Том написав:

Нещодавно я знайшов прикріплену фотографію, зроблену на початку шістдесятих років, де ми з татом на пляжі. Я надсилаю її Вам, тому що для мене вона — прекрасне нагадування про особливість деяких художників, а саме їхню здатність бачити по-іншому. Тато був скульптором, він був амбідекстром і міг писати дзеркальним письмом будь-якою рукою. Його поза на фото — це його поза на пляжі. Він завжди знаходив найкращі мушлі, камінці та викинуті на берег цікаві речі, а мені це ніколи не вдавалось. Я був настільки зачарований його здатністю щось бачити там, де інші не можуть, що завжди намагався йти вздовж пляжу на крок попереду нього, щоб мати більше шансів на найкращі знахідки. Я досі пам'ятаю своє розчарування від його вигуку: «О, подивись на це!», — коли батько знаходив цікаву мушлю, повз яку я пройшов за кілька секунд до цього.

й не тішить своє честолюбство власними досягненнями. Він просто задоволений тим, як гармонійно його тридцять два полотна із зображенням лісу, що росте біля його будинку в Брідлінгтоні, виглядають на величних, пофарбованих у бежевий колір стінах Академії.

Це неймовірний витвір мистецтва. Я маю на увазі, що мало хто з тих, хто коли-небудь бував у Волдгейті, Східний Йоркшир, і відчував пронизливий крижаний вітер із Північного моря, одразу впізнає барвистий опис місцевого лісу на картинах Гокні. Якщо й упізнає, то не відразу. Фіолетові дерева та яскраве світло? Та ну! Скоріше мокрі коричневі стовбури та свинцево-сіре небо. Кажуть, що люди дивляться на світ крізь рожеві окуляри, а Девід живе в постійному оточенні Сен-Тропе, де все осяяно фейерверком яскравих кольорів у несамовитому святі життя.

Скажіть йому про це — він витріщить на вас і скаже, що це ви носите окуляри, які викривляють реальність, із величезними шорами з обох боків, щоб не було видно, що там насправді. «Насправді ви не дивилися, — скаже він. — Люди не дивляться — вони сканують землю перед собою, щоб пересуватися. Придивися до чогось довше, можливо, побачиш більше». Це проста інструкція, яку не так легко виконати, як здається. Насправді дивитися дуже важко. Треба подолати упередження, які накопичилися за все життя, упередження, які затьмарюють зір. Дерева коричневі, їхнє листя зелене, а стежки брудного кольору. Так воно і є, фіксований образ із дитинства, який більшість із нас має в голові, підкріплений усім, що ми бачили й робили відтоді. А потім одного дня ви бачите картину, таку як *The Arrival of Spring in Woldgate, East Yorkshire*, яка пропонує поглянути на реальність зовсім по-іншому та провокує вас подивитися ще раз.

Я пішов до місцевого лісу, стояв і дивився на дерева. Вони були коричневими, без сумніву. І їхнє листя було зеленим. А стежка була кольору багнюки. Я не бачив жодної психоделічної райдуги

Девід Гокні: Бачити природу

Більшість людей мало дивляться.
Дивитися — це важка робота.
Ви завжди бачите більше.
Це мене захоплює. Краса є в усьому,
навіть у мішку зі сміттям.
Але щоб її побачити,
справді треба дивитися.

Середина січня 2012 року. Девід Гокні стоїть у центральній галереї Королівської академії мистецтв у Лондоні. Йому сімдесят чотири роки, на ньому сірий костюм вільного крою поверх кремової сорочки-поло, до якої він додав недбало зав'язану краватку. Якби він був комівояжером, ви б, швидше за все, не відкрили б йому дверей, але він — відомий сучасний художник, і тому його тепло приймають усюди, куди б він не прийшов.

Він дивиться на дальню стіну, на якій висить його картина завбільшки з білборд *The Arrival of Spring in Woldgate, East Yorkshire* («Настання весни у Волдгейті, Східний Йоркшир», 2011). Він повертається до мене й усміхається. «Непогана спроба, еге ж», — повільно каже він із характерною кривою посмішкою. Художник, який народився в Бредфорді, не напрошується на компліменти

й не тішить своє честолюбство власними досягненнями. Він просто задоволений тим, як гармонійно його тридцять два полотна із зображенням лісу, що росте біля його будинку в Брідлінгтоні, виглядають на величних, пофарбованих у бежевий колір стінах Академії.

Це неймовірний витвір мистецтва. Я маю на увазі, що мало хто з тих, хто коли-небудь бував у Волдгейті, Східний Йоркшир, і відчував пронизливий крижаний вітер із Північного моря, одразу впізнає барвистий опис місцевого лісу на картинах Гокні. Якщо й упізнає, то не відразу. Фіолетові дерева та яскраве світло? Та ну! Скоріше мокрі коричневі стовбури та свинцево-сіре небо. Кажуть, що люди дивляться на світ крізь рожеві окуляри, а Девід живе в постійному оточенні Сен-Тропе, де все осяяно фейерверком яскравих кольорів у несамовитому святі життя.

Скажіть йому про це — він витріщить на вас і скаже, що це ви носите окуляри, які викривляють реальність, із величезними шорами з обох боків, щоб не було видно, що там насправді. «Насправді ви не дивилися, — скаже він. — Люди не дивляться — вони сканують землю перед собою, щоб пересуватися. Придивися до чогось довше, можливо, побачиш більше». Це проста інструкція, яку не так легко виконати, як здається. Насправді дивитися дуже важко. Треба подолати упередження, які накопичилися за все життя, упередження, які затьмарюють зір. Дерева коричневі, їхнє листя зелене, а стежки брудного кольору. Так воно і є, фіксований образ із дитинства, який більшість із нас має в голові, підкріплений усім, що ми бачили й робили відтоді. А потім одного дня ви бачите картину, таку як *The Arrival of Spring in Woldgate, East Yorkshire*, яка пропонує поглянути на реальність зовсім по-іншому та провокує вас подивитися ще раз.

Я пішов до місцевого лісу, стояв і дивився на дерева. Вони були коричневими, без сумніву. І їхнє листя було зеленим. А стежка була кольору багнюки. Я не бачив жодної психоделічної райдуги